GALATENI 5:12 ÎNTRE IMPRECAȚIE ŞI IRONIE. AVATARURILE UNEI REMARCI POLEMICE A SF. PAVEL ÎN TRADIȚIA BIBLICĂ ROMÂNEASCĂ

DRAGOŞ ŞTEFĂNICĂ
Institutul Teologic Penticostal, Bucureşti
stefanicadragos@yahoo.com

Abstract: The present article's aims is to determine the way in wich St. Paul's polemical remark in Gal. 5:12 was rendered in Romanian, from one of the earliest version of Paul's letters (CORESI 1563) up to the most recent complete version of the Bible (FIDELA 2010). In order to provide a wider hermeneutical framework, the history of interpretation of this verse is offered in the first half of the article.
Keywords: Galatians 5:12, the history of interpretation, allegory, imprecation, irony, circumcision, Romanian versions

1. Introducere

Secvența gr. *ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστοῦντες ὑμᾶς* (Gal. 5:12) le pune probleme în egală măsură traducătorilor şi exegeților. Principala dificultate o reprezintă stabilirea sensului verbului gr. *ἀποκόπτω* în context. Unele versiuni redau acest verb de o manieră care sugerează că apostolul Pavel proferă o imprecație asupra oponenților săi iudaizatori din Galatia. Potrivit altor versiuni, apostolul recurge la ironie pentru a contracara insistența iudaizatorilor cu privire la circumcizie, considerată de aceştia condiție *sine qua non* pentru mântuire. În fine, un al treilea „set" de versiuni favorizează o interpretare de tip alegoric a expresiei amintite. În studiul de față ne propunem atât o analiză exegetică a secvenței greceşti din Gal. 5:12 (în contextul mai larg al retoricii pauline cuprinse în *Galateni*), cât şi o evaluare a tradiției biblice româneşti din perspectiva acestui verset.

Vom începe studiul nostru cu o analiză exegetică a verbului gr. *ἀποκόπτω*, un termen polisemantic, sarcina noastră fiind stabilirea sensului pe care acest cuvânt îl are în contextul din Gal. 5:12. Vom face apoi o incursiune în istoria interpretării secvenței din Gal. 5:12, deoarece interpretarea unui text dificil se reflectă în traducere. După cum vom observa, istoria interpretării este dominată de trei direcții majore care se reflectă în traducerile biblice moderne, fie româneşti, fie

BDD-A19616 © 2012 Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:36 UTC)

străine. În ultima parte a studiului nostru, vom face o clasificare a ediţiilor biblice româneşti, în funcţie de soluţia interpretativă adoptată[1].

2. Analiza exegetică a verbului *ἀποκόπτω*

După cum vom vedea mai jos, echivalarea gr. *ἀποκόπτω* în limba română pune probleme, traducătorii fiind nevoiţi să aleagă între multiplele lui sensuri, în încercarea de a surprinde cât mai bine intenţia paulină.

În Noul Testament, termenul *ἀποκόπτω* înregistrează şase ocurenţe: patru dintre ele se găsesc în evanghelii, una în Faptele Apostolilor şi una în Gal. 5:12. Majoritatea lexicoanelor greceşti BDAG, EDNT, LEH, *s.v. ἀποκόπτω*; TDNT, LOUW-NIDA) dau acestui verb sensul 'a tăia; a produce o separare prin tăiere; a reteza' (Cele patru ocurenţe din evanghelii fac referire la tăierea unui membru al corpului uman: în Marc. 9:43, 45 (*ἀπόκοψον*) verbul este folosit pentru a descrie amputarea mâinii sau a piciorului care îl pot conduce pe om la păcat[2]; în Ioan 18:10, 24 (*ἀπέκοψεν*) verbul face referire la tăierea urechii robului marelui preot, de către Simon-Petru;[3] textul din Fapt. 27:32 (*ἀπέκοψαν*) descrie tăierea funiilor de la bărcile de salvare cu care mateloţii voiau să fugă de pe vasul aflat în pragul naufragiului[4].

Un caz special îl reprezintă ocurenţa din Gal. 5:12, unde verbul (la modul indicativ, diateza medie, timpul viitor), desemnează cel mai probabil un tip special de tăiere a unui membru, şi anume o mutilare în urma căreia cineva devine eunuc (*cf.* TDNT, DGR). Apostolul îşi doreşte ca oponenţii săi, care fac rău bisericii (prin faptul că îi îndeamnă pe creştinii proveniţi dintre păgâni să se circumcidă), să se mutileze şi ei, tăindu-şi în totalitate organele reproductive. O astfel de înţelegere a îndemnului este foarte plauzibilă, dat fiind că în literatura antică necreştină se face deseori referire la eunuci (*i.e.* persoane castrate) cu ajutorul formei de participiu perfect a verbului *ἀποκόπτω*[5].

---

[1] În unele cazuri, stabilirea exactă a sensului unei expresii dintr-o versiune românească este greu de realizat. Întrucât primele versiuni ale Sf. Scripturi (sec. al XVI-XVII-lea) conţin termeni ambigui, de aceea, după o analiză atentă, vom încerca să stabilim sensul cel mai probabil cu care aceşti termeni au fost folosiţi de către traducătorii noştri.

[2] În relatarea paralelă (Mat. 5:29-30) sunt folosite verbe diferite: *ἐξαιρέω* (pentru ochi) şi *ἐκκόπτω* (pentru mână).

[3] Termenul este folosit deseori cu acest înţeles în scrierile unor autori antici precum Homer, Herodot 6, 91, Diodorus Siculus 17, 20, 7, 17, 20, 7, Josephus, *Bellum Judaicum*, 6, 164, Epictet 2, 5, 24 etc. (vezi, pentru detalii, BDAG).

[4] Potrivit BDAG, utilizări similare întâlnim la Homer (*Odiseea*, 10, 127), Xenofon (*Historia Graeca*, I, 6, 21) sau Polyaens (5, 8, 2, 6, 8).

[5] Întâlnim expresii precum: *ἀποκεκομμένους τὰ γεννητικὰ τῆς ψυχῆς*, aşadar referirea la *pudenda* se face explicit (vezi Filon, *Legum allegoriae*, III, 8; Lucian, *Eunucus*, 8; Teofil Antiohianul, 3, 8). În LXX, ocurenţele verbului *ἀποκόπτω* referitoare la eunuci (participiu perfect pasiv) nu sunt însoţite de alţi determinanţi (ca la Filon): *οὐκ εἰσλεύσεται θλαδίας καὶ ἀποκεκομμένος εἰς ἐκκλησίαν κυρίου* (Deut. 23:2). Vezi LEH, *s.v. ἀποκόπτω*.

BDD-A19616 © 2012 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:36 UTC)

Trebuie remarcat că apostolul folosește aici un joc de cuvinte asemănător celui din Filip. 3:2, verset în care *περιτομή* („circumcizie") este înlocuit cu *κατατομή* („mutilare"), care nu se mai întâlnește în alte texte grecești cu acest sens (TDNT, *s.v. κατατομή*). Așadar, în Filip. 3:2 Sf. Pavel apelează la paronomază, artificiu prin care le arată destinatarilor că circumcizia predicată de învățătorii falși este de fapt o mutilare a trupului (*cf.* EDNT, LIDDELL-SCOTT, BDAG, LOUW-NIDA). Ca și în Gal. 5:12, limbajul paulin din Filip. 3:2 este foarte dur[6], având probabil rolul de a evidenția gravitatea erorii în care au fost atrași creștinii de către învățătorii falși.

Acest lucru ne întărește convingerea că în Gal. 5:12 verbul *ἀποκόπτω* este folosit cu sensul de 'a mutila, a tăia' sau (dacă îl traducem printr-un echivalent mai explicit) 'a castra'. Acest ultim termen surprinde cel mai bine intenția apostolului.

3. Gal. 5:12 în istoria interpretării

După cum am putut observa mai sus, redarea exactă a înțelesului pe care îl are verbul *ἀποκόπτω* în Gal. 5:12 este dificilă. De-a lungul istoriei creștinismului, comentatorii biblici au oferit acestui verset interpretări dintre cele mai diferite, însă ele pot fi încadrate în trei linii majore de interpretare. În funcție de opțiunea comentatorului, sintagma *ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστοῦντες ὑμᾶς* este interpretată fie (1) alegoric (în acest caz înțelesul trebuie căutat dincolo de sensul pe care îl au cuvintele la prima vedere), (2) fie ca imprecație[7] (argumentul principal fiind că, pentru a-i combate pe eretici, apostolul face uz de autoritatea sa apostolică, proferând un blestem asupra celor care-i smintesc pe creștinii mai slabi în credință), (3) fie ca remarcă ironică. Potrivit acestei ultime intepretări, Sf. Pavel folosește ironia ca strategie retorică[8], în încheierea demonstrației sale privind circumcizia și relația creștinului neevreu cu Legea mozaică.

a) Gal. 5:12 interpretat în cheie alegorică. Susținătorii acestei soluții interpretative pornesc de la ideea că apostolul nu avea în vedere un act fizic atunci când vorbea despre „tăiere". Prin urmare, în spatele acestei exprimări șocante s-ar ascunde un înțeles spiritual profund.

Unul dintre primii comentatori biblici care au susținut această interpretare a fost Marius Victorinus, care și-a scris comentariul la cartea Galateni în secolul al IV-lea. Autorul admite că remarca apostolului poate fi privită ca un blestem, dar consideră că ea nu vizează pierderea integrității fizice a iudaizatorilor, ci tăierea spirituală a învățătorilor falși din comunitatea credincioșilor și pierderea binecuvântărilor

[6] Cu referire la afirmația din Gal. 5:12, Martyn (1997: 478) arată că „Pavel creează o imagine brutală, obscenă și sângeroasă în sens literal".

[7] Cu toate că termenul *imprecație* înseamnă invocarea mâniei divine asupra unei persoane, cu intenția de a-i face rău, în lucrarea de față înțelegem prin acest termen 'acel tip de blestem care urmărește pierderea integrității fizice a persoanei vizate'.

[8] Witherington (1998: 375) afirmă că: „Aceste cuvinte trebuie judecate după efectul retoric pe care ele sunt menite să-l aibă, acela de a mări distanța dintre audiență și agitatori, stârnind dezgustul destinatarilor față de aceștia din urmă".

BDD-A19616 © 2012 Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:36 UTC)

evangheliei: „să fie tăiaţi, spune el [Pavel] de la adevărul evangheliei; să fie separaţi de ei [de credincioşi]" (Cooper 2005: 334)[9].

În secolul al XVIII-lea, John Wesley, în scurtele sale note la cartea Galateni, optează, de asemenea, pentru o interpretare alegorică a textului. Pentru el, Sf. Pavel se referă, în mod clar, la excluderea oponenţilor săi din comunitatea creştină: „«aş vrea să fie chiar tăiaţi», [înlăturaţi] din comuniunea voastră; scoateţi-i afară din biserică" (Wesley 1999: *ad loc.* Gal. 5:12). Clarke, comentator biblic din aceeaşi perioadă, susţine o teză asemănătoare cu a lui Wesley. Acesta îi contrazice pe cei care consideră că apostolul se ruga pentru nimicirea oponenţilor săi; el arată că imaginea tăierii poate fi folosită pentru a ilustra excluderea dintr-o comunitate oarecare (fondată pe criterii sociale, profesionale, religioase etc). La întrebarea: de ce nu îi exclude Pavel însuşi pe oponenţii săi, Clarke (1999: *ad loc.* Gal. 5:12) răspunde: „autoritatea apostolului printre ei a fost slăbită simţitor din cauza influenţei falşilor învăţători, prin urmare, cel mai probabil, el nu mai putea exercita nici o funcţie bisericească".

Spre deosebire de interpreţii amintiţi până acum, Gingrich (2005: 31) consideră că Sf. Pavel vorbeşte, într-adevăr, despre o castrare, dar că aceasta trebuie înţeleasă în mod figurat. Apostolul îşi doreşte ca învăţătorii falşi „să-şi piardă puterea de răspândire a minciunilor şi erorii printre galateni".

b) Gal. 5:12 — o imprecaţie. Imprecaţia la care ne referim are legătură cu invocarea divinităţii în vederea pedepsirii (fizice) a celor care îi induc în eroare pe galateni. Această direcţie de interpretare are un element comun cu cea prezentată la punctul anterior: ambele consideră că gr. *ἀποκόπτω* se referă la o tăiere fizică, adică în sens propriu, nu figurat (metaforic). Diferenţa constă în faptul că, în cazul imprecaţiei, tăierea constituie o pedeapsă divină, venită în urma blestemului apostolic, în timp ce, în al doilea caz, remarca Sf. Pavel este înţeleasă ca ironie sau artificiu retoric menit să evidenţieze caracterul irelevant al circumciziei pentru creştinii proveniţi din rândurile păgânilor[10].

Între cei care văd o imprecaţie (un blestem asupra ereticilor) în Gal. 5:12 se numără şi Sf. Ioan Hrisostom. Predicatorul răsăritean accentuează gravitatea acţiunii „amăgitorilor", care „i-au silit [pe galateni] să-şi abandoneze propria lor patrie, libertatea şi neamul ceresc şi să caute, în schimb, unul străin; i-au alungat din Ierusalimul de sus, care este liber şi i-au silit să pribegească asemeni unor captivi şi pribegi" (NPNF[1], vol. 13: 39). Acesta foloseşte termenul *a blestema* (gr. *ἐπαρώμενος*, *ἐπαρᾶται*), atunci când descrie dorinţa apostolului, şi nu se sfieşte să-i pună pe iudaizatori în rândul ereticilor, comparându-i cu maniheii, care considerau că trupul

[9] În încheierea comentariului la acest verset, Victorinus aminteşte în treacăt şi posibilitatea ca expresia paulină să aibă în vedere o tăiere fizică propriu-zisă; aceastei idei, însă, nu i se alocă atenţie.

[10] Însă acest fapt nu exclude duritatea expresiei: apostolul nu-şi permite să glumească, pronunţând aceste cuvinte. El este cât se poate de „serios", dar seriozitatea lui nu exclude ironia, folosită, aici, ca o armă îndreptată împotriva celor care, dând unor texte biblice o interpretare greşită, dar aparent „sofisticată", încercau să-i câştige pe galateni pentru iudaism.

BDD-A19616 © 2012 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:36 UTC)

nu poate fi bun în sine. Prin faptul că impun neevreilor circumcizia, învățătorii falși „aprobă aceste învățături sărăcăcioase, tăindu-și un mădular al trupului, pe care-l consideră vrăjmaș și înșelător" (NPNF[1], vol. 13: 39). Însă o astfel de decizie este satanică, întrucât ea insinuează că „Ziditorul a greșit" atunci când l-a creat pe om așa cum este; cea care trebuie îndepărtată, conchide Hrisostom, este „patima sufletului", singura în stare să-l pervertească pe credincios. În mod evident, tiradele Părintelui răsăritean se îndreaptă împotriva ereziei maniheilor, dar nu este lipsit de importanță că punctul de plecare al acestei demonstrații îl constituie tocmai versetul din Gal. 5:12. Procedând astfel, Hrisostom arată clar că, în înțelegerea sa, verbul *ἀποκόπτω* vizează o tăiere propriu-zisă, că această tăiere a atras imprecația apostolului, pe care ereticii o merită din plin.

La rândul său, Sf. Ieronim vorbește despre un „blestem" pe care apostolul Pavel îl aruncă asupra iudaizatorilor, dar nu explică mai pe larg în ce constă această imprecație. Grija lui este aceea de a „scuza" gestul apostolului, al ucenicului „celui care a spus «binecuvântați pe cei ce vă blestemă»". Explicația lui Ieronim poate fi rezumată astfel: ceea ce-l determină pe postol să rostească această împrecație este „nu atât mânia îndreptată împotriva oponenților săi, cât iubirea față de bisericile lui Dumnezeu" (PL, vol. 26, col. 405 B-D). Așadar, cei care încearcă să tulbure și să dezbine Biserica sunt vrednici de blestem.

Cei doi „stâlpi" ai Reformei, Luther și Calvin, au înțeles într-un mod similar remarca din Gal. 5:12. Luther reușește să surprindă destul de bine intenția din spatele exclamației apostolului: „Pavel (presupun eu) face aici o aluzie la circumcizie, ca și cum ar spune «ei vă silesc să vă tăiați carnea prepuțului vostru; dar eu aș dori ca ei înșiși să fie tăiați pe de-a-ntregul, din rădăcină»" (Luther 1999: 45). Asemenea lui Ieronim, Luther se întreabă dacă un creștin are voie să profereze blesteme. Răspunsul, în opinia lui, este unul simplu: credinciosului nu-i este îngăduit să blesteme „din orice"; interdicția nu privește, însă, situațiile cu totul speciale, comparabile cu cea descrisă în Gal. 5. Luther dă mai multe exemple biblice, în care oamenii sfinți i-au blestemat pe cei ce se împotriveau lui Dumnezeu[11]. Studiind astfel de cazuri, reformatorul ajunge la concluzia că, pentru a păstra nealterat Cuvântul Sfânt, credinciosul trebuie să recurgă la toate „mijloacele" care i-ar asigura reușita; el are voie să rostească, fără nici o reținere: „binecuvântat să fie Dumnezeu și Cuvântul Său, iar tot ce este fără Dumnezeu și fără Cuvântul Său, să fie blestemat" (Luther 1999: 45). Limbajul folosit de Luther este dur și direct, reformatorul găsind mereu asemănări între diferite pasaje din Scripturi și evenimentele pe care le traversa el însuși. Distanțarea tot mai accentuată de dogma Bisericii Catolice avea nevoie de sprijin biblic, pe care reformatorul îl găsește inclusiv în Gal. 5:12[12].

---

[11] Sunt amintiți Simon Magul (Fapte 8:20) și păcătoșii descriși în Psalmi (Ps. 5:10, 9:17).

[12] După reflecțiile la Gal. 5:12, Luther prezintă „Doctrina despre faptele bune", secțiune urmată de un scurt excurs pe această temă. El arată că doctrina îndreptățirii prin credință nu împiedică facerea de

BDD-A19616 © 2012 Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:36 UTC)

Jean Calvin subliniază justeţea mâniei apostolului, care „se roagă pentru nimicirea impostorilor prin care galatenii au fost amăgiţi" (Calvin 2005: 156). Verbul „a tăia", continuă Calvin, „conţine o aluzie la circumcizia pe care ei puneau atât de mare accent". Urmând linia lui Hrisostom (pe care, de altfel, îl aminteşte în comentariul său), reformatorul consideră că prin sintagma gr. *ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστοῦντες ὑμᾶς* Sf. Pavel cerea pedepsirea celor care voiau să „strice biserica de dragul circumciziei: «îmi doresc ca ei să fie tăiaţi de tot»" (Calvin 2005: 157). Urmând tiparul stabilit de alţi comentatori, Calvin (2005: 157) propune un răspuns la spinoasa problemă a blestemelor proferate de către creştini. Dacă pentru Luther apărarea Evangheliei merita orice efort, pentru reformatorul francez miza cea mai mare este slava lui Dumnezeu; credincioşii „ar alege mai degrabă ca întreaga lume să piară, decât ca o fărâmă din slava lui Dumnezeu să fie ştirbită".

Astăzi, această direcţie de interpretare a fost în general abandonată. După cum vom vedea în secţiunea următoare, tot mai mulţi comentatori biblici văd în Gal. 5:12 o remarcă ironică menită să pună punct argumentaţiei pauline privitoare la problema circumciziei.

c) Gal. 5:12 — o remarcă ironică. A treia şi cea mai nouă[13] linie de interpretare, asupra căreia vom zăbovi în paragrafele următoare, propune înţelegerea sintagmei *ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστοῦντες ὑμᾶς* în cheie ironică.

Lightfoot (1874: 207) arată că afirmaţia paulină conţine o „ironie aspră", comparabilă cu cea întâlnită în texte precum 2 Cor. 11:19[14] sau Filip. 3:2, 3[15]. O eventuală interpretare alegorică a pasajului este respinsă de la bun început. Prin faptul că termenul gr. *ὄφελον*[16] introduce o dorinţă care nu se poate realiza, rolul afirmaţiilor apostolului din unele texte (Gal. 5:12; 1 Cor. 4:8; 2 Cor. 11:1) este de a ironiza învăţăturile, percepţia de sine sau „gusturile oratorice" ale oponenţilor săi.

În încheierea expunerii privitoare la ameninţarea învăţăturii iudaizatorilor, Sf. Pavel adaugă „un comentariu sarcastic, menit să-i caricaturizeze şi să-i discrediteze pe oponenţii săi", spune Longenecker (2002: 234). Cu toate că au existat voci care au arătat că o astfel de înţelegere a textului este inacceptabilă[17], întrucât ea ar face

fapte bune (cum ar putea înţelege, eventual, teologii catolici); dimpotrivă, numai făcând binele creştinii „îşi pot arăta dragostea creştină (*officia pietatis*) unii faţă de alţii" (Luther, *op. cit.,* p. 47).

[13] În linii mari, putem identifica o anumită evoluţie a interpretării verbului *ἀποκόπτω*, de la alegorizare (cazul unor scriitori patristici), la înţelegerea lui ca blestem/imprecaţie (cu precădere în perioada Reformei), procesul culminând cu ralierea celor mai mulţi cercetători moderni la cea de-a treia interpretare, potrivit căreia remarca din Gal. 5:12 este ironică.

[14] „Doar voi suferiţi cu plăcere pe nebuni, voi, care sunteţi înţelepţi!" (CORNIL. 1924).

[15] Lightfoot (1874: 207) consideră că în Gal. 5:12 şi în Filip. 3:2, 3 „apare aceeaşi idee, exprimată într-un limbaj similar". Limbajul la care se referă comentatorul nu poate fi decât cel ironic, de vreme ce în ambele texte circumcizia este desconsiderată, şi nu oricum, ci prin asociere cu mutilarea.

[16] BDAG arată că termenul gr. *ὄφελον*, care are o formă fixă, „funcţionează ca o particulă care introduce o dorinţă imposibil de împlinit; este o expresie a dorinţei ca ceva să se fi întâmplat sau să se întâmple". O redare posibilă ar fi: „o, dacă!" (BDAG).

[17] În general, cei care aduc această obiecţie înţeleg expresia paulină ca pe o metaforă a excomunicării. Longenecker este de părere că interpreţii latini au fost predispuşi către o astfel de înţelegere de

BDD-A19616 © 2012 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:36 UTC)

expresia paulină „o insultă pură, pe cât de iraţională, pe atât de dezgustătoare”[18], îşi menţine poziţia: „comentariul lui Pavel trebuie înţeles ca o modalitate sarcastică de caracterizare a iudaizatorilor” (*ibidem*). Sf. Pavel n-ar fi împotriva circumciziei, atâta vreme cât ea ar fi necesară din punct de vedere social sau medical, însă când ea este privită ca un vehicul al binecuvântărilor cereşti, apostolul se vede nevoit să ia o poziţie fermă şi să declare răspicat că, astfel de situaţii, circumcizia nu reprezintă mai mult decât o mutilare fizică.

Între comentatorii mai recenţi care consideră că afirmaţia din Gal. 5:12 este una ironică îl menţionăm şi pe B. Witherington. Acesta arată că, deşi apostolul nu-şi putea permite să glumească cu lucruri atât de serioase, el „a putut apela, pe de o parte, la ironie, sarcasm, invectivă [...] pentru a-şi arăta disprețul față de argumentele agitatorilor, iar pe de altă parte la empatie, milă, compasiune şi emoţii pozitive mai adânci, pentru a-şi aduce audienţa mai aproape, astfel încât aceasta să accepte argumentul său” (Witherington 1998: 374). Urmându-l pe J. Dunn (1993: 283), Witherington afirmă că, dacă dorinţa apostolului s-ar împlini în mod literal (dacă iudaizatorii ar ajunge eunuci), atunci „ritul dedicării ar deveni ritul excluderii”. Dorind să-şi asigure un loc în „adunarea Domnului” prin circumcizie, galatenii ar ajunge să se excludă, prin castrare, din prezenţa lui Dumnezeu, pe baza aceloraşi legi mozaice (Lev. 21:20; Deut. 23:1). În aceasta constă ironia afirmaţiei pauline, afirmă Witherington.

Concluzionând discuţia de până acum, considerăm că exegeza sintagmei gr. *ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστοῦντες ὑμᾶς* trebuie să ţină cont de toate aceste trei direcţii de interpretare. După cum am putut observa, ele au o istorie îndelungată, două dintre ele coborând până în perioada patristică. Scriitori bisericeşti precum Ioan Hrisostomul sau Victorinus au înţeles de timpuri că verbul *ἀποκόπτω* face referire la o tăiere reală, în trup, şi nu la o separare spirituală. Dar dacă aceşti comentatori şi cei din perioada Reformei au considerat că apostolul Pavel rosteşte un blestem binemeritat asupra învăţătorilor falşi, interpreţii de dată recentă consideră că, în economia argumentării sale, Sf. Pavel face uz de ironie pentru a-i discredita pe iudaizatori. O astfel de înţelegere nu este imposibil de susţinut, deoarece este în acord cu sensul verbului *ἀποκόπτω* în context şi pune în evidenţă o trăsătură a apostolului pe care celelalte interpretări o trec cu vederea: abilitatea retorică. Epistolele pauline conţin numeroase cazuri în care Sf. Pavel apelează la ironie pentru a evidenţia şi îndrepta erorile destinatarilor (1 Cor. 4:8; 2 Cor. 11:1 ş.a.).

textul Vulgatei, care este destul de ambiguu: „utinam et abscidantur qui vos conturbant”. Versiunea englezească KJV urmează textul Vulgatei, rezultatul fiind o expresie la fel de ambiguă: „I would they were even cut off which trouble you”, care permite interpretarea metaforică (Longenecker 2002: 234).

[18] Vezi comentariul lui W. M. Ramsay (*ad loc.*), citat de Longenecker (2002: 234).

BDD-A19616 © 2012 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:36 UTC)

4. Gal. 5:12 în tradiţia biblică românească

Tradiţia biblică românească conţine o paletă variată de echilvalări ale textului din Gal. 5:12. Considerăm de domeniul evidenţei faptul că orice traducător este, în acelaşi timp, şi un interpret. Această „funcţie" pe care traducătorul nu şi-o asumă în mod conştient este evidenţiată cel mai bine de textele dificile. În astfel de situaţii, traducătorul poate să apeleze la ediţiile precedente, păstrând, astfel, o direcţie de traducere/interpretare deja închegată, sau să inoveze, caz în care teologia îl poate predispune către o anumită opţiune[19]. Gal. 5:12 este un astfel de text dificil, care a reuşit să-i împartă pe interpreţii biblici în tabere diferite, clar delimitate. Ne aştepăm, prin urmare, ca şi redările acestui verset în limba română să urmeze direcţii diferite, strâns legate de înţelegerea traducătoriilor cu privire la el. În cele ce urmează ne propunem să analizăm, succint, traducerile şi diortosirile româneşti ale Sf. Scripturi din perspectiva textului de la Gal. 5:12. După o prezentare diacronică a versiunilor în care apar termeni problematici, vom face o claisifcare a traducerilor româneşti după cele trei direcţii de interpretare prezentate anterior.

Primele ediţii româneşti ale Bibliei redau verbul gr. *ἀποκόπτω* ambiguu, ceea ce îngreunează uneori înţelegerea versetului. Înţelesul unor verbe ca *a plevi*, *a curăţi* sau *a părăsi* este greu de stabilit în contextul general al Epistolei către Galateni. De regulă, aceste cuvinte-problemă nu au fost reluate în versiuni ulterioare. În contrast, termeni ca *a tăia*, *a lepăda* şi *a schilodi*, fiind mult mai inteligibili, au o frecvenţă mai mare în versiunile româneşti.

În CORESI 1563 sintagmei gr. *ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστοῦντες ὑμᾶς* îi corespunde următorul text: „Dară vre Dumnezeu ca şi aceia să fie curăţiţi ceia ce (pe) voi răsipesc". Dacă termenii greceşti *ὄφελον* şi *ἀναστατόω* sunt redaţi prin echivalenţi relativ clari şi fideli ideii pauline[20], verbul *a curăţi*, folosit pentru redarea lui *ἀποκόπτω*, se dovedeşte mai greu de interpretat. Dintre sensurile acestui verb din DLR, doar câteva s-ar potrivi veretului Gal. 5:12, ducând, desigur, la interpretări diferite. Un prim sens, figurat, 'a face curat, a scăpa (de păcate), a mântui' (DLR), deşi posibil, este improbabil; într-o astfel de situaţie, Sf. Pavel s-ar ruga pentru recuperarea, iertarea şi reprimirea iudaizatorilor în sânul bisericii, situaţie contrară mesajului teologic al epistolei către Galateni. Un alt sens, 'a da la o parte, a îndepărta, a înlătura ceva murdar, rău, stricăcios, infecţios', ar putea sugera că apostolul vizează excomunicarea ereticilor, care sunt, într-adevăr, răi şi „infecţioşi" (spiritual vorbind). Totuşi, forma de pasiv a verbului folosit de Coresi nu ne permite să optăm pentru această variantă: înţelesul ar fi, în acest caz, că iudaizatorii sunt beneficiarii unei astfel de curăţiri, nicidecum elementul nociv, care

[19] Ne referim aici, desigur, la traducerea textelor biblice. Pentru condiţionările pe care teologia sau cultura le pot produce asupra textului scripturistic (Conţac 2001). Notăm că Gal. 5:12 nu figurează printre pasajele supuse atenţiei de către autorul lucrării.

[20] Cu toate că o redare mai corectă a verbului *ἀναστατόω* ar fi „a supăra, a deranja, a tulbura" (vezi BDAG), ultimul fiind mai potrivit în contextul versetului Gal. 5:12.

BDD-A19616 © 2012 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:36 UTC)

urmează să fie îndepărtat. Un al treilea sens posibil ar fi 'a alunga, a face să dispară (complementul este o persoană)'; prin extensie, 'a prăpădi, a stinge, a omorî'. Spre deosebire de înțelesurile anterioare, acesta se poate susține fără prea mari probleme. În acest caz, dorința apostolului trebuie luată ca o imprecație, ea vizând distrugerea (de orice natură ar fi ea) învățătorilor falși. Mai interesant este însă un alt sens, secundar, dar care s-ar putea potrivi bine contextului din Gal. 5:12, anume 'a jugăni, a castra'. Dacă acesta a fost înțelesul cu care termenul *a curăți* a fost utilizat de către Coresi, atunci remarca paulină reprezintă un amestec de imprecație și ironie.

Deși nu putem fi siguri cu privire la sensul avut în vedere de traducătorul de la 1563, înclinăm să credem că sintagma paulină trebuie înțeleasă ca o imprecație, întrucât unltimele două sensuri sugerate de noi mai sus ne conduc spre această înțelegere[21].

NTB 1648 propune pentru verbul gr. *ἀποκόπτω* un termen al cărui înțeles este ambiguu[22]: „Să au vrut da Dumnezău, *să să plevească* carii vă turbură pre voi". Textul NTB 1648 este citat în DLR pentru a ilustra unul dintre sensurile verbului *a plivi*: „a curăța de buruieni; (fig.) Să au vrut da Dumnezău să vă (*sic!*) plevească carii vă turbură pre voi". Înainte de a face alte aprecieri cu privire la sensurile acestui verb, atragem atenția asupra faptului că DLR citează eronat textul din NTB 1648: „să *vă* plevească", în loc de „să *să* plevească" (NTB 1648). Diferența, aparent nesemnificativă, poate influența, totuși, interpretarea sintagmei. Potrivit DLR, textul pare să vorbească, într-un mod figurat, despre o „plivire" spirituală al cărei beneficiar este Biserica; după cum o grădină este plivită de buruieni, la fel și biserica este „plivită", adică scăpată de elementele nocive care o amenință („să vă plevească"). Deși imaginea plivirii nu ar trebui respinsă *a priori*, considerăm că un alt sens din DLR ilustrează mai bine ideea paulină cuprinsă în NTB 1648. Este vorba de sensul 'a separa, a izola, a lua (dintre...)'[23]. În acest caz, dorința apostolului se referă la îndepărtarea învățătorilor falși din sânul comunității creștine din Galatia. Prin *să să plevească* trebuie să înțelegem „să fie pleviți".

După cum se poate observa, NTB 1648 transmite ideea unei separări, probabil spirituale, excluzând imprecația sau ironia. Cu toate că invocarea divinității la începutul versetului („să au vrut da Dumnezău") poate introduce, după caz, o imprecație sau o binecuvântare, în cazul de față ea îmbracă forma unei rugăciuni al cărei scop este păzirea integrității bisericii prin îndepărtarea de Dumnezeu a învățătorilor falși care-i conduc pe galateni în rătăcire.

---

[21] Ne-am putea întreba dacă nu cumva, optând pentru sensul 'a jugăni, a castra', nu ar trebui să considerăm că traducătorul a înțeles expresia din Gal. 5:12 ca pe o remarcă ironică a Sf. Pavel. Lucrurile ar putea sta așa dacă n-am lua în calcul faptul că, până la data apariției acestei ediții, n-au existat comentatori care să susțină această idee; ea va apărea câteva secole mai târziu, și nu în spațiul teologic românesc.

[22] În afară de termenul *a plevi*, care este ambiguu, versetul nu ridică probleme semnificative.

[23] Exemplul ales în DLR este grăitor: „Dacă pământul a ajuns în stăpânirea dracilor... de ce nu mă *plivești* pe mine dintre ei (Vissarion, B. 132)".

BDD-A19616 © 2012 Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:36 UTC)

O altă versiune care pune probleme este BIBL. 1688, care traduce termenul *ἀποκόπτω* prin *a părăsi*: „Măcară că să vor şi *părăsi* ceia ce vă izgonesc pre voi". O primă observaţie este că termenul folosit trădează sensul original. Chiar dacă, văzută metaforic, „tăierea" poate face referire la o separare spirituală sau chiar la o părăsire a învăţătorilor falşi, verbul *ἀποκόπτω* nu poate fi redat prin *a părăsi*. Interpretarea trebuie să fie ulterioară traducerii, nu invers.

Reflexivul pasiv *se va părăsi* sugerează respingerea, abandonarea sau despărţirea de o persoană. DLR ilustrează acest sens printr-un citat din *Pravila* lui Eustrate, 24/20: „De-l va afla vinovat în vreunele în carele smentesc preoţia...să nu să hirotonisească, ce să să părăsească ca un nedestoinic". Dacă aşa stau lucrurile, atunci dorinţa apostolului este ca destinatarii săi, înţelegând că sunt „izgoniţi"[24] de către iudaizatori, să-i „părăsească", adică să-i respingă, pe ei şi învăţăturile lor. Observăm, aşadar, că BIBL. 1688 pare să susţină interpretarea alegorică a excluderii din Biserică a ereticilor.

O ultimă traducere a Bibliei în limba română care propune un termen problematic ca echivalent pentru *ἀποκόπτω* este CORNIL. 1924: „Şi, *schilodească-se* odată cei ce vă tulbură!"[25]. Verbul *a schilodi* înseamnă 'a face să devină schilod', iar atunci când se referă la părţi ale corpului, cele avute în vedere sunt mâinile şi picioarele (DLR). Din aceste considerente, folosirea lui în Gal. 5:12 este nepotrivită, întrucât ea sugerează că apostolul îşi doreşte nimicirea oponenţilor săi din Galatia. În orice caz, textul din Gal. 5:12, aşa cum apare în CORNIL. 1924, este o imprecaţie clară; el nu ne lasă posibilitatea să-l interpretăm ca pe o dorinţă care vizează excluderea iudaizatorilor din rândurile credincioşilor, nici ca pe o remarcă ironică a apostolului[26].

Având această perspectivă asupra versiunilor româneşti dificile, în ultima etapă a studiului nostru ne propunem o clasificare a traducerilor româneşti ale Bibliei după cele trei direcţii de interpretare prezentate mai sus.

4.1. Apostolul Pavel cere excluderea iudaizatorilor

a) NTB 1648 transmite ideea izolării, a separării iudaizatorilor de restul Bisericii din Galatia. Termenul propus de NTB 1648, *a plevi*, nu este reluat în ediţiile ulterioare.

b) Opţiunea din BIBL. 1688 susţine prima direcţie de interpretare, potrivit căreia biserica trebuie să se despartă de periculoşii iudaizatori.

---

[24] În contexul nostru, înţelesul termenului *a izgoni* este, cel mai probabil, '(învechit) a persecuta' (vezi DLR).

[25] Verbul *a schilodi* a fost preluat şi în NTR 2007, dar traducătorii l-au avertizat pe cititor, într-o notă de subsol, că înţelesul expresiei este, de fapt, altul: „Afirmaţia lui Pavel este una foarte puternică; sensul ei este: «Cât despre cei ce vă tulbură, le doresc să meargă cu circumcizia până la castrare»". Nu putem şti de ce traducătorii acestei ediţii nu au folosit această expresie sau una similară în textul biblic propriu-zis. Cert este că echivalentul din NTR 2007 nu face referire la castrare.

[26] Este interesant că în celelalte ediţii Cornilecu nu întâlnim termenul *a schilodi*. CORNIL. 1921 foloseşte verbul *a scopi*, care dă pasajului o nuanţă ironică, în timp ce în CORNIL. 1931 apare sintagma *a tăia de tot*, care poate fi înţeleasă, de asemenea, în cheie ironică.

BDD-A19616 © 2012 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:36 UTC)

c) Începând cu MICU putem vorbi de o cristalizare a unei opțiuni de traducere. Termenul *a lepăda* va fi reluat de către următoarele versiuni: BIBL. 1819, FILOTEI, ŞAGUNA, BIBL. 1914. În ciuda acestei tradiții remarcabile, trebuie să precizăm că expresia românească „O, de s-ar lepăda afară cei ce vă răzvrătesc pre voi!" trădează sensul original. Putem vorbi, ca și în cazul BIBL. 1688, de o influență a hermeneuticii asupra actului traducerii: în MICU, versetul din Gal. 5:12 susține, în mod cert, o interpretare alegorică.

d) BIBL. 1874 propune traducerea: „O, de s'arŭ esclude de totŭ ceĭ ce vĕ strică." Termenul *a esclude* (o formă mai veche a lui *a exclude*, *cf.* DLR), un sinonim modern pentru *a lepăda*, se referă la îndepărtarea învățătorilor falși. Nici un sens al acestui termen nu conține ideea 'tăierii', exprimată de grecescul *ἀποκόπτω*. Avem, din nou, un caz de trădare a sensului original, în favoarea interpretării metaforice.

Interpretarea alegorică a versetului Gal. 5:12 găsește un sprijin puternic în traducerile românești amintite mai sus. Termenii *a plevi*, *a părăsi*, *a lepăda* și *a esclude* favorizează, deopotrivă, această înțelegere a pasajului biblic. În opinia noastră, chiar dacă o astfel de interpretare nu trebuie exclusă *a priori*, traducerea textului biblic nu trebuie s-o impună ca pe singura posibilă. Rolul de interpret al traducătorului, chiar dacă neasumat făţiş, iese la iveală în expresiile propuse de ediţiile mai sus amintite. Când evaluăm tradiția biblică românească din perspectiva fragmentului discutat aici, putem observa o „maturizare" a traducerii textului sacru. După anul 1914 traducătorii renunță la soluția de traducere bazată pe o interpretare alegorică a fragmentului analizat.

4.2. Sf. Pavel rostește o imprecație

a) În CORESI 1563 verbului gr. *ἀποκόπτω* îi corespunde echivalentul *a curăți*. Analiza acestei versiuni (vezi *supra*) ne-a dus la concluzia că sensul cel mai potrivit al verbului în contextul nostru este 'a alunga, a face să dispară', iar prin extensie, 'a prăpădi, a omorî'. Sensul 'a jugăni, a castra' ar fi posibil, dacă verbul n-ar fi la pasiv („să fie curățiți"). Or, pentru ca remarca apostolului să fie una ironică, ar trebui ca învățătorii falși să se castreze ei înșiși, din dorința de a deveni mai spirituali. Așadar, CORESI 1563 rămâne prima versiune românească în care dorința exprimată de Sf. Pavel în Gal. 5:12 are valoarea unei imprecații.

b) Soluția din CORNIL. 1924, *a schilodi*, exclude atât ironia declarației apostolului, cât și interpretarea alegorică, prin urmare va trebui să înțelegem textul din Gal. 5:12 ca pe o imprecație.

c) ANANIA 2001 este un alt exemplu de traducere care se înscrie pe făgașul interpretativ prezentat mai sus. Exclamația „O, *tăia-s'ar cu totu'n bucățele* cei ce vă destramă pe voi!" nu poate fi văzută decât ca o imprecație. Topica inversată („tăia-s'ar") și secvența „'n bucăţele" accentuează caracterul imprecatoriu al sintagmei.

BDD-A19616 © 2012 Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:36 UTC)

d) O ultimă versiune în care găsim o imprecaţie în Gal. 5:12 este FIDELA 2010: „Aş dori *să fie stârpiţi* cei ce vă tulbură", o formulare care corespunde textului din KJB: „I would they *were even cut off* which trouble you". Dintre sensurile termenului *a stârpi*, două ar fi posibile în contextul din Gal. 5:12: 'a face să devină sau a deveni sterp; a steriliza' sau 'a omorî în masă; a face să dispară complet; a distruge, a extermina, a masacra, a măcelări; a nimici' (DLR). Acest ultim sens pare mai probabil, aşadar, în FIDELA 2010 remarca paulină devine o imprecaţie prin care apostolul doreşte distrugerea definitivă a oponenţilor săi din Galatia.

Versiunile româneşti ale Bibliei care susţin indubitabil interpretarea din secţiunea 4.2. sunt, după cum am văzut, destul de puţine. Însă ele ilustrează foarte bine faptul că, în procesul traducerii textului biblic, interpretarea pe care o dăm textului sacru poate influenţa în mod decisiv alegerea termenilor. Revenind la o idee exprimată mai sus, considerăm că traducerile trebuie să rămână fidele textului original, urmând ca interpretarea pasajelor scripturistice să se facă ulterior, de către interpreţi avizaţi.

4.3. Sf. Pavel face o remarcă ironică/sarcastică

Numărul traducerilor româneşti care ar putea susţine această direcţie de interpretare este sensibil mai mare decât al celor din secţiunea anterioară. În general, am încadrat aici acele ediţii care, pe de o parte, trimit la ideea de tăiere fizică (cerută de verbul *ἀποκόπτω*), iar pe de altă parte sugerează că această tăiere ar fi una improbabilă.

În NT. 1863, „O de *s'arŭ scopi*[27] de totŭ, ceĭ ce ve turbură pre voĭ!", verbul folosit pentru redarea lui *ἀποκόπτω* surprinde foarte bine ironia Sf. Pavel. La acesta se adaugă şi locuţiunea adverbială „de totŭ", care sugerează că practica iudaizatorilor era, de fapt, tot o „scopire", cu deosebire că procesul nu se ducea până la capăt („de totŭ"). Această variantă de traducere va fi reluată cu mici modificări în CORNIL. 1921: „Şi, *scopească-se* odată cei ce aruncă tulburarea între voi!".

NITZ. 1897: „Şi dacă *s'ar tăea* măcar de tot cei care vĕ întărîtă pe voĭ la rĕscoală!". Alegerea termenului *a tăia* pentru traducerea grecescului *ἀποκόπτω* este una inspirată, nu doar fiindcă este fidelă originalului, ci şi fiindcă îi lasă comentatorului posibilitatea de a alege între imprecaţie şi ironie. Am încadrat, totuşi, versiunea NITZ. 1897 în rândul celor care văd în Gal. 5:12 o ironie, întrucât pe lângă verbul *a tăia*, versiunea foloseşte şi locuţiunea adverbială „de tot", care indică limpede că tăierea la care se referă apostolul a fost deja „începută" (prin circumcizie), iar acum urmează să fie dusă la capăt. Această variantă s-a impus pentru multă vreme în aproape toate ediţiile ulterioare: BIBL. 1911, CORNIL. 1931, GAL. 1938 şi NT. 1951. Varianta din BIBL. 1968 („O, de s-ar tăia de tot cei ce vă

[27] *A scopi* are un singur sens: 'a castra' (DLR).

BDD-A19616 © 2012 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:36 UTC)

răzvrătesc pe voi!") a fost preluată în NT. 1979, BIBL. 1982 şi BIBL. 1988. O ultimă versiune care preia varianta „a tăia de tot" este BIBL. 2001 (GBV).

NT. 2002, o versiune catolică, propune traducerea: „Cei care vă tulbură mai bine *să se mutileze* de tot." Deoarece verbul *a mutila* poate face referire atât la o amputare, cât şi la o ciuntire accidentală (DLR), Gal. 5:12 poate părea şi o imprecație la adresa oponenților săi. Cu toate acestea, prezența locuțiunii adverbiale „de tot" sugerează, ca şi în versiunile biblice anterioare, că „mutilarea" nu trebuie înțeleasă ca un accident, ci ca un act voit. Alegerea unui termen atât de violent pentru a descrie circumcizia evocă limbajul folosit de apostol în Filip. 3:2[28].

TLN 2006 traduce Gal. 5:12 în felul următor: „De *s-ar castra* cei ce caută să vă dărâme!". Deşi foloseşte verbul *a castra* (în acord cu intenția paulină), această traducere nu se numără printre cele mai bune, întrucât cititorul s-ar putea întreba, pe bună dreptate, care ar fi rostul castrării iudaizatorilor? De ce a cerut apostolul un lucru atât de absurd? Se pierde, aşadar, aluzia la tăierea „finală", care să continue incizia făcută în momentul circumciziei. Deşi TLN 2006 este greu de încadrat în vreuna dintre cele trei categorii prezentate mai sus, se apropie cel mai mult de interpretarea în cheia ironiei).

5. Concluzii

Secvența gr. *ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστοῦντες ὑμᾶς* rămâne un text dificil, atât pentru exegeți, cât şi pentru traducători, de aceea redarea lui în limba română sau într-o altă limbă modernă va avea mereu nevoie de explicații. În secțiunea dedicată istoriei interpretării am descoperit trei linii de interpretare majore, care sunt transpuse în versiunile biblice româneşti. Constatăm deci că orice traducător este şi un interpret, situație valabilă nu doar pentru tradiția biblică românească, ci şi pentru celelalte tradiții[29].

Pentru redarea lui *ἀποκόπτω* versiunile româneşti timpurii folosesc echivalenți care, cel mai adesea, se dovedesc ambigui şi, prin urmare, greu de interpretat. Cu ajutorul altor texte din epocă, prezentate în DLR, am încercat să stabilim înțelesul cel mai potrivit al acestor termeni în Gal. 5:12. MICU este versiunea care trasează primul făgaş textual important, cealaltă tradiție textuală fiind inaugurată de NITZ. 1897[30].

Ultima etapă a studiului nostru a constat în clasificarea versiunilor româneşti după cele trei direcții de interpretare clasice. Am observat că interpretarea sintagmei pauline ca imprecație are cel mai slab suport în edițiile biblice româneşti:

---

[28] Filip. 3:2: *βλέπετε τὴν κατατομήν*. Printr-un joc de cuvinte, termenul gr. *περιτομή* („circumcizie") devine *κατατομή* („mutilare").

[29] O examinare a expresiei pauline din Gal. 5:12 în versiuni străine ale Bibliei nu a făcut obiectul studiului nostru. Însă, comparând aceste versiuni între ele, vom putea observa că au fost influențate de înțelegerea pe care traducătorul a avut-o asupra înțelesului expresiei greceşti.

[30] Această tradiție textuală însumează 10 ediții biblice, majoritatea ortodoxe; însă între ele se numără şi câteva versiuni protestante: CORNIL. 1931 sau BIBL. 2001 (GBV).

BDD-A19616 © 2012 Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:36 UTC)

5 versiuni, dintr-un total de 27, supuse analizei[31]. Interpretarea alegorică a textului din Gal. 5:12 se întâlneşte mai des, fiind prezentă în 8 versiuni româneşti[32]. Ultima interpretare, conform căreia Sf. Pavel este ironic faţă de iudaizatori, se dovedeşte cea mai populară, fiind întâlnită în 14 versiuni[33].

Mai precizăm că pentru redarea verbului grecesc *ἀποκόψονται*, cele 27 de versiuni analizate folosesc 11 echivalenţi diferiţi. Aceasta constituie o ultimă dovadă a faptului că textul din Gal. 5:12 ridică probleme serioase traducătorilor şi interpreţilor, probleme care, însă, vor putea fi depăşite în urma unui studiu exegetic, hermeneutic şi traductologic riguros.

Bibliografie

A. Surse

ANANIA = *Biblia sau Sfânta Scriptură. Ediţie jubiliară a Sfântului Sinod* [...], redactată şi adnotată de Bartolomeu Valeriu Anania, EIBMBOR, Bucureşti, 2001.

BIBL. 1688 = *Biblia ádecă Dumnezeiasca Scriptuă a ceii Vechi şi ale ceii Noao Leage*, toate care s-au tălmăcit dupre limba elinească spre înţelegerea limbii româneşti, cu porunca preabunului Domn Ioan Şărban Cantacozino Basarabă Voievod [...], Bucureşti, 1688 [ediţie modernă: Institutul Biblic şi de Misiune al BOR, Bucureşti, 1998].

BIBL. 1819 = *Bibliia, ádecă Dumnezeiasca Scriptură a Legii vechi şi a ceii noao*, cu chieltuiala Rosieneştii Soţietăţi a Bibliei, în Sanktpeterburg, în tipografia lui Nic. Grecea, în anul 1819, avgust, 15 zile.

BIBL. 1874 = *Sănta Scriptură a Vechiuluĭ şi a Nouluĭ Testamentŭ*, ediţiune nouă, revĕdută după testurile originale şi publicată de Societatea Biblică pentru Britania şi Străinătate, Iaşiĭ, 1874.

BIBL. 1911 = *Sfânta Scriptură a Vechiului şi Noului Testament*, ediţiune nouă, revăzută după testurile originale şi publicată de Societatea Biblică pentru Britania şi Străinătate, Bucureşti, [1911]. Pe pagina de titlu a VT este trecut anul 1909, iar pe pagina de titlu a NT (traducerea Nitzulescu) anul 1911. Ortografia revizuită de P. Gârboviceanu şi G. Alexici.

BIBL. 1914 = *Biblia, adică Dumnezeeasca Scriptură a Legii Vechi şi a celei Nouă*, tipărită în zilele majestăţii sale Carol I [...], Ediţia Sfântului Sinod, Bucureşti, 1914.

[31] La nivelul diversităţii lexicale, această grupă de versiuni biblice se prezintă cel mai bine; cele cinci ediţii propun patru formulări diferite pentru redarea lui *ἀποκόπτω*: *a curăţi*, *a schilodi*, *a tăia cu totu-n bucăţele*, respectiv *a stârpi*.

[32] Dintre aceste opt versiuni, doar patru propun un termen propriu pentru redarea lui *ἀποκόπτω*.

[33] Menţionăm că unele ediţii care se încadrează în această categorie sunt diortosiri ale unor versiuni mai vechi: NT. 1951, BIBL. 1968, NT. 1979, BIBL. 1982, BIBL. 1988. Aceasta face ca în cele 14 versiuni să avem doar patru echivalenţi diferiţi pentru grecescul *ἀποκόπτω*: *a scopi*, *a tăia de tot*, *a mutila de tot* şi *a castra*.

BDD-A19616 © 2012 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:36 UTC)

BIBL. 1968 = *Biblia sau Sfînta Scriptură*, tipărită sub îndrumarea şi cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Justinian, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu aprobarea Sfintului Sinod, IBMOBOR, Bucureşti, 1968.

BIBL. 1982 = *Biblia sau Sfînta Scriptură*, tipărită sub îndrumarea şi cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Iustin, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu aprobarea Sfîntului Sinod, EIBMBOR, Bucureşti,1982.

BIBL. 1988 = *Biblia sau Sfînta Scriptură*, tipărită sub îndrumarea şi cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu aprobarea Sfântului Sinod, EIBMBOR, Bucureşti, 1988.

BIBL. 2001 = *Biblia sau Sfânta Scriptură a Vechiului și Noului Testament*. Traducere literală nouă, completată, revizuită şi actualizată cu subtitluri şi texte paralele marginale şi adnotări de traducere în subtext, Gute Botschaft Verlag, Bucureşti, 2001.

BIBL. 2008 = *Biblia sau Sfânta Scriptură*, tipărită cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Daniel Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu aprobarea Sfântului Sinod, EIBMBOR, Bucureşti, 2008 [retipărire a BIBL. 1988].

CORESI 1563 = *Apostol românesc* (Faptele Apostolilor–Evrei), Braşov, [1563].

CORNIL. 1920 = *Noul Testament al Domnului Nostru Isus Hristos*, tradus de D. Cornilescu, Societatea Evanghelică Română, Bucureşti, 1920 [pe copertă, 1921].

CORNIL. 1921 = *Biblia sau Sfînta Scriptură a Vechiului și Noului Testament*, tradusă de D. Cornilescu, cu locuri paralele, Societatea Evanghelică Română, Bucureşti, 1921.

CORNIL. 1924 = *Biblia sau Sfînta Scriptură a Vechiului și Noului Testament*, traducere nouă [de D. Cornilescu], cu trimeteri, Societatea Biblică pentru Răspîndirea Bibliei în Anglia și Străinătate, 1924.

CORNIL. 1931 = *Biblia sau Sfânta Scriptură a Vechiului și Noului Testament*, *cu trimeteri. Biblia română traducere nouă după textul original*, Societatea Biblică pentru Răspândirea Bibliei în Anglia și Străinătate, Bucureşti, 1931.

FIDELA 2010 = *Biblia Fidela*, Traducere literală nouă, completat, revizuită şi actualizată, Editura Fidela, Cluj-Napoca, 2010.

FILOTEI = *Biblia sau Testamentul Vechi și Nou* [...]tipărit [...] prin binecuvântarea [...] iubitorului de Dumnezeu Episcop al sfintei Episcopii Buzăul, D. D. Filoteiu, Buzău, 1854.

GAL. 1938 = *Biblia, adică Dumnezeiasca Scriptură a Vechiului și a Noului Testament*, tradusă după textele originalelor ebraice şi greceşti de preoţii profesori Vasile Radu şi Gala Galaction din înalta iniţiativă a Majestăţii sale regelui Carol II, Fundaţia pentru Literatură şi Artă «Regele Carol II», Bucureşti, 1938.

MICU = *Biblia, adică Dumnezeiasca Scriptură a legii vechi și a ceii noao* [...], Blaj, 1795 [*Biblia de la Blaj – 1795*, Ediție jubiliară, Roma, 2000].

NA = *Novum Testamentum Graece*, 27th edition, in the tradition of Eberhard Nestle and Erwin Nestle, ed. Barbara şi Kurt Aland, Johannes Karavidopoulos, Carlo M. Martini, Bruce M. Metzger, Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1993.

BDD-A19616 © 2012 Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:36 UTC)

NITZ. 1897 = *Noul Aşezământ*, tradus din limba originală greacă, sub domnia M.S. Carol I. Regele României Archipăstor şi Mitropolit Primat fiind de a doa oară D.D. Iosif Gheorghian, de Dr. N. Nitzulescu, Profesor la Facultatea de Teologie. Tipărit cu spesele Societăţii Biblice Britanice, Bucureşti, 1897.

NTB 1648 = *Noul Testament sau Împăcarea au leagea noao a lui Isus Hristos, Domnului nostru*, izvodit cu mare socotinţă, den izvod grecescu şi slovenescu, pre limbă rumânească, cu îndemnarea şi porunca denpreună cu toată cheltuiala a măriei sale Gheorghe Racoţi, craiul Ardealului, tipăritu-s-au întru a măriii sale tipografie, dentîiu noou, în Ardeal, în cetatea Belgradului [...] 1648 [ediţie modernă: Alba Iulia, 1988].

NT. 1863 = *Noulŭ Testamentŭ alŭ Domnului şi Mântuitorului Nostru Isus Christos*, corectatŭ întocmai după textulŭ originalŭ cu cheltuiala Societatei Ierografice Britanice şi streine, spre răspândirea cuvântului lui Dumnezeu în Britania şi la alte naţiuni, ediţia a septea, Typografia Sephan Rassidescu, Bucuresci, 1863.

NT. 1951 = *Noul Testament al Domnului Nostru Isus Hristos*, tipărit cu aprobarea Sfântului Sinod şi binecuvântarea I. P. S. Justinian Patriarhul României la cea de a treia aniversare a înscăunării I. P. S. Sale, EIBMO, Bucureşti, 1951.

NT. 1979 = *Noul Testament cu Psalmii*, tipărit sub îndrumarea şi cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Iustin patriarhul Bisericii Ortodoxe Române cu aprobarea Sfântului Sinod, EIBMBOR, Bucureşti, 1979.

NT. 2002 = *Noul Testament*, traducere, introduceri şi note de pr. Alois Bulai şi pr. Anton Budău, Sapienţia, Iaşi, 2002.

NTR 2007 = *Biblia, Noua traducere în limba română*, International Bible Society, *s.l.*, 2007.

ŞAGUNA = *Biblia, adecă Dumnezeiasca Scriptură a legii cei vechi şi a cei noao*, tipărită [...] sub privegherea şi cu binecuvântarea excelenţei sale, prea sfinţitului Domn Andreiu, Baron de Şaguna, Sibiiu, 1856–1858.

TLN 2006 = *Sfintele Scripturi. Traducerea lumii noi*, traducere după *New World Translation of the Holy Scriptures*, ediţia engleză revizuită în 1984, Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania, 2006.

B. Dicţionare şi enciclopedii

BDAG = Danker, Frederick William (ed.), *A Greek English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*, University of Chicago Press, Chicago, 2001.

DGR = Carrez, Maurice şi Morel, François, *Dicţionar grec-român al Noului Testament*, traducere de Gheorghe Badea, SBIR, Bucureşti, 1999.

DLR = *Dicţionarul limbii române*, (Ediţia anastatică) 19 vol., Editura Academiei Române, Bucureşti, 2010.

EDNT = H. R. Balz, G. Schneider, *Exegetical Dictionary of the New Testament* [traducerea lucrării *Exegetisches Worterbuch zum Neuen Testament*], Grand Rapids, Eerdmans, 1990-1993.

BDD-A19616 © 2012 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:36 UTC)

LEH = J. Lust, E. Eynikel, K. Hauspie, *A Greek-English Lexicon of the Septuagint: Revised Edition*, Stuttgart, Deutsche Bibelgesellschaft, 2003.
LIDDELL-SCOTT = H. G. Liddell, R. Scott, H. S. Jones, R. McKenzie, *A Greek-English Lexicon*, Oxford/New York, Clarendon Press/Oxford University Press, 1996.
LOUW-NIDA = J. P. Louw, E. A. Nida, *Greek-English Lexicon of the New Testament: Based on Semantic Domains*, United Bible Societies, New York, 1996.
NPNF[1] = *Nicene and Post-Nicene Fathers: Second Series*, 14 vol., Hendrickson, Peabody, 1995.
TDNT = Gerhard Kittel, Gerhard Friedrich (ed.), *Theological Dictionary of the New Testament*, 10 vol., traducere de G. W. Bromiley, Grand Rapids, Eerdmans, 1964–1976.

C. Literatură secundară

Calvin 2005: J. Calvin, *Commentaries on the Epistles of Paul to the Galatians and Ephesians*, traducere de William Pringle, Baker Books, Grand Rapids, 2005.
Clarke 1999: A. Clarke, *Clarke's Commentary: Galatians* (ed. electronică), Logos Library System, Albany, Ages Software, 1999.
Conţac 2011: E. Conţac, *Dilemele fidelității. Condiționări culturale și teologice în traducerea Bibliei*, Editura Logos, Cluj-Napoca, 2011.
Dunn 1993: James Dunn, *The Epistle to the Galatians*, Hendrickson, Londra, 1993.
Edwards 1999: M. J. Edwards, *Galatians, Ephesians, Philippians*, (Ancient Christian Commentary on Scripture), InterVarsity Press, Downers Grove, 1999.
George 2001: T. George, *Galatians*, (NAC, vol. 30), Broadman & Holman Publishers, Nashville, 2001.
Gingrich 2005: R. E. Gingrich, *The Book of Galatians*, Riverside Printing, Memphis, 2005.
Hendriksen şi Kistemaker 2001: W. Hendriksen şi S. J. Kistemaker, *New Testament Commentary: Exposition of Galatians*, vol. 8, Grand Rapids, Baker Book House, 2001.
Lightfoot 1874: J. Lightfoot, *St. Paul's Epistle to the Galatians. A Revised Text with Introduction, Notes, and Dissertations*, Macmillan & Co., Londra, 1874.
Longenecker 2002: R. N. Longenecker, *Galatians* (WBC, vol. 41), Word, Dallas, 2002.
Luther 1999: J. Pelikan *et al.* (ed.), *Luther's Works*, *vol. 27: Lectures on Galatians*, Concordia, Saint Louis, 1999.
Cooper 2005: Stephen Andrew Cooper (ed.), *Marius Victorinus' Commentary on Galatians*, Oxford University Press, New York, 2005.
Martyn 1997: J. Louis Martyn, *Galatians*, Yale University Press, Londra, 1997.
Wesley 1999: J. Wesley, *Wesley's Notes: Galatians* (ed. electronică), Logos Library System, Albany, Ages Software, 1999.

BDD-A19616 © 2012 Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:36 UTC)

Witherington 1998: Ben Witherington III, *Grace in Galatia: A Commentary on St. Paul's Letter to the Galatians*, Eerdmans, Grand Rapids, 1998.

BDD-A19616 © 2012 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:36 UTC)